

Rapportage praktijkproef DVI

Monique Mul en Martien Bokma-Bakker

In de periode van medio 1999 tot medio 2000 heeft het Praktijkonderzoek Varkenshouderij in opdracht van de Stichting tot Bevordering van de Diergezondheid van het Nederlandse Varken (SDV) een praktijkproef uitgevoerd met een prototype van de Diergezondheidsindex. De deelnemende bedrijven voldeden reeds aan een groot percentage van alle voorschriften voor de verschillende DVI-niveaus. Het doorgroeien naar een hoger niveau werd belemmerd door een beperkt aantal voorschriften. Deze praktijkproef heeft bijgedragen aan een meer praktisch en beter uitvoerbaar prototype van de Diergezondheidsindex.

Diergezondheidsindex (DVI)

De Diergezondheidsindex is ontwikkeld met het doel om op het primaire bedrijf de risico's op inslepen en verspreiding van dierziekten versneld terug te dringen en het gezondheids- en welzijnsniveau versneld te verbeteren.

De Diergezondheidsindex is een meetinstrument voor varkensbedrijven om, met behulp van checklists, inzicht te verkrijgen in de situatie ten aanzien van contactstructuur, diergezondheid en dierenwelzijn op het bedrijf. Elk van deze aandachtsvelden is onderverdeeld in drie niveaus van oplopende zwaarte (DVI-1-, DVI-2- en DVI-3-niveau). Het DVI-1-niveau omvat twee typen voorschriften: de basisvoorwaarden waartoe onder andere de wetgeving behoort en aanvullende DVI-1-voorschriften. Hoe hoger het DVI-niveau is dat een bedrijf bereikt, hoe veiliger het bedrijf werkt ten aanzien van de in- en versleef van dierziekten en des te beter de interne gezondheid van de dieren en het dierenwelzijn ervoor staan.

Doel van de praktijkproef

Het Praktijkonderzoek Varkenshouderij heeft de praktijkproef in opdracht van de Stichting tot Bevordering van de Diergezondheid van het Nederlandse Varken (SDV; inmiddels opgegaan in Skovar) uitgevoerd. Deze praktijkproef is opgezet met als doel een indruk te krijgen van

- 1 De haalbaarheid van de verschillende DVI-niveaus bij aanvang van de proef;
- 2 De mogelijkheden om met behulp van de Diergezondheidsindex binnen een proefperiode van een jaar door te groeien naar hogere niveaus van diergezondheid en dierenwelzijn;
- 3 De praktische uitvoerbaarheid van de Diergezondheidsindex.

Materiaal en methode

Veertig dierenartsen en voorlichters hebben met behulp van de checklists van de DVI gedurende een jaar 133 varkenshouderijbedrijven gevolgd. Gedurende de proefperiode zijn op de bedrijven drie metingen uitgevoerd met behulp van de Diergezondheidsindex. Halverwege de proefperiode zijn studiegroepen opgericht om ervaringen uit te wisselen, problemen van de bedrijfsaanpassingen als gevolg van de DVI te bespreken, knelpunten boven water te krijgen en achtergrondinformatie te verschaffen. Een afsluitende enquête is uitgevoerd om een indruk te verkrijgen van de meerwaarde van de DVI als instrument om door te groeien naar een hogere gezondheidsstatus of een hoger niveau van dierenwelzijn en als managementinstrument.

Tijdens de praktijkproef is het prototype verbeterd naar aanleiding van opmerkingen en suggesties van de deelnemers.

Haalbaarheid DVI-niveaus

Hoewel weinig bedrijven aan alle voorschriften van een bepaald DVI-niveau voldeden (tijdens de derde meting voldeed één bedrijf aan alle DVI-1-voorschriften en geen enkel bedrijf aan alle voorschriften van de hogere niveaus), werd gemiddeld per bedrijf wel een hoog percentage van de voorschriften gerealiseerd (zie tabel 1). Bepaalde onderdelen uit het Varkensbesluit, het ontbreken van protocollen, de afwezigheid of de inrichting van de spoelplaats en afwezigheid van een strikte scheiding tussen de schone weg en de transportweg belemmerden het doorgroeien naar een hoger DVI-niveau.

Doorgroei in 1 jaar

Tijdens de proefperiode van 1 jaar is het aantal bedrijven dat aan alle voorwaarden van DVI-1 voldeed niet toegenomen. Wel is er tijdens de proefperiode door vrijwel alle bedrijven een toename gerealiseerd in het percentage behaalde voorschriften. Het daadwerkelijk doorgroeien naar hogere DVI-niveaus werd veelal beperkt door de benodigde financiële middelen.

Praktische uitvoerbaarheid

Naar aanleiding van de ervaringen en suggesties van de deelnemers tijdens de praktijkproef is het eerste prototype DVI aangepast tot een gebruikersvriendelijker prototype. Tijdens de proefperiode maakten dierenartsen en voorlichters bij de

Tabel 1 Percentage gerealiseerde voorschriften waaraan is voldaan tijdens de eerste (133 bedrijven), de tweede (85 bedrijven) en de derde meting (63 bedrijven), weergegeven per DVI-niveau en aandachtsveld

Meting:	Gemiddeld gerealiseerd % basisvoorwaarden binnen DVI-1			Gemiddeld gerealiseerd % voorschriften binnen DVI-1			Gemiddeld gerealiseerd % voorschriften binnen DVI-2			Gemiddeld gerealiseerd % voorschriften binnen DVI-3		
	1 ^e	2 ^e	3 ^e	1 ^e	2 ^e	3 ^e	1 ^e	2 ^e	3 ^e	1 ^e	2 ^e	3 ^e
Contactstructuur	69	79	76	69	78	79	51	56	57	54	57	49
Interne gezondheidszorg	93	95	96	78	80	85	42	47	63	50	55	67
Dierwelzijn	71	76	79	77	82	85	66	72	71	43	46	48

bedrijfsbegeleiding gebruik van de Diergezondheidsindex. De meeste varkenshouders, voorlichters en dierenartsen geven aan, mits het uitvoeren van DVI praktisch en financieel uitvoerbaar is, ook in de toekomst gebruik te willen maken van de Diergezondheidsindex. Of DVI in de toekomst praktisch uitvoerbaar is, is vooral afhankelijk van de kosten die gemoeid zijn met het daadwerkelijk behalen van een DVI-certificaat, waarbij gedacht moet worden aan de kosten voor de bedrijfsbegeleiding en de bedrijfsinspecties.

Positie diergezondheidsindex

In juni 2000 is door de Stichting Skovar het basisniveau DVI-1 volledig geïntegreerd met het basiscertificaat

'Kolomcertificering'. Koppeling van de hogere DVI-niveaus aan het basiscertificaat is in voorbereiding. Om de functie van de hogere DVI-niveaus (groeiniveaus) te realiseren dient aan twee voorwaarden te worden voldaan: in de eerste plaats moet duidelijk zijn welke hogere niveaus van diergezondheid en dierwelzijn in de toekomst worden nagestreefd. De stichting Skovar heeft inmiddels het College van Belanghebbenden ingesteld dat zich mede hierover zal uitspreken. In de tweede plaats zullen er bepaalde stimulansen aan de hogere DVI-niveau verbonden moeten zijn om voorlopers te motiveren tot versnelde actie. Integratie van de Diergezondheidsindex en Stimulans Duurzame Landbouw (Ministerie van LNV) verdient in dit kader sterk aanbeveling.